

ARHIV DRUŽBOSLOVNIH PODATKOV

Analiziraj podatke! Deli raziskavo! Prispevaj k znanosti!

Skupnostna znanost – eden od stebrov odprte znanosti

dr. Sonja Bezjak, **ADP, Univerza v Ljubljani**

STROKOVNI POSVET IN RAZŠIRJENA SEJA MREŽE SLOVENSKA UNIVERZA ZA TRETJE
ŽIVLJENJSKO OBDOBJE

20. oktober 2022, City hotel Ljubljana

Vsebina

1. O ADP
2. Kaj so raziskovalni podatki
3. Občansko raziskovanje
4. Priložnosti za sodelovanje

Arhiv družboslovnih podatkov

- Ustanovljen 1997 – praznujemo 25 let
- **Nacionalno podatkovno središče za družboslovje**
- Dajalci podatkov iz različnih univerz, raziskovalnih inštitutov, agencij idr.
- 600 družboslovnih raziskav (+150 samo z metapodatki)
- Raziskave iz kataloga ADP segajo v 70 leta: npr. Raziskava o porabi časa, 1966; Anketa o masovnih komunikacijskih sredstvih, 1962
- cca. 500 registriranih uporabnikov letno
- Status - zaupanja vreden arhiv

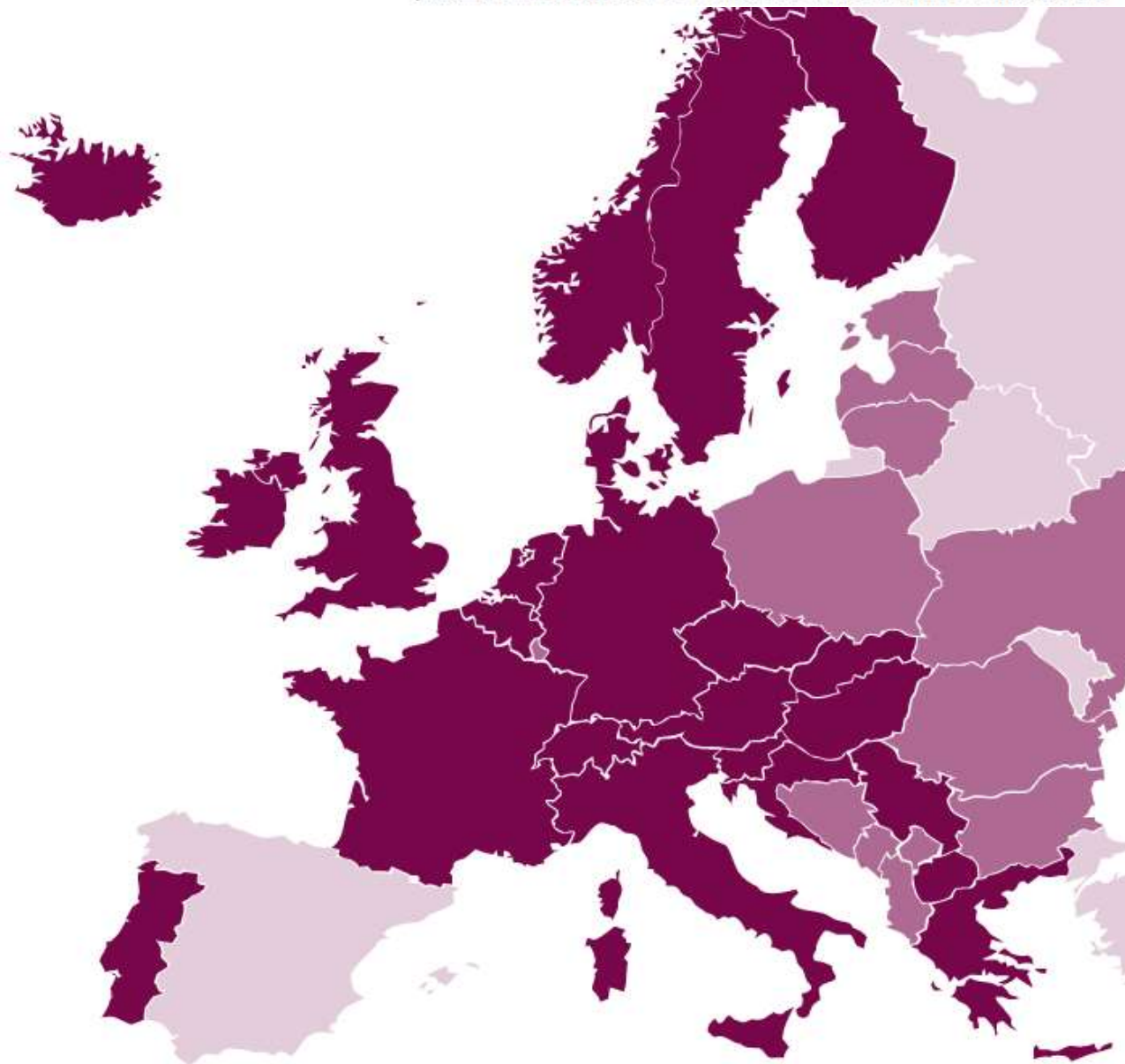
- član [CESSDA ERIC](#)
- [različni mednarodni projekti](#)

The CESSDA Consortium

- Members (22) / Observers (1)
- Partners (12)

The CESSDA Consortium is currently composed of 22 member countries and one observer. Several European countries are in the process of becoming a CESSDA member or observer. CESSDA also has partners in a number of countries outside of the consortium.

CROSSDA
Croatian Social Science Data
Archive

AUSSDA
The Austrian Social Science
Data Archive

FSD
Finnish Social Science Data
Archive

UKDS
UK Data Service

Poslanstvo ADP

1. Izbor kakovostnih podatkov
2. Arhiviranje
3. Objava podatkov
4. Dostop do podatkov

Poslanstvo dolgotrajne digitalne hrambe ADP je trajnostno zasnovano zagotavljanje in promocija ciljnim uporabnikom namenjenih storitev prevzema, shranjevanja in dostopa do kakovostnih in za različne namene uporabnih raziskovalnih podatkov.

ADP dolgotrajno hrani raziskovalne podatke, zanimive za družboslovne analize, s poudarkom na problemih, povezanih s slovensko družbo ali sicer pomembnih za slovensko družbo in družboslovje ne glede na geografske meje.

<https://www.adp.fdv.uni-lj.si/spoznaj/adp/poslanstvo/>

PUBLICATIONS AND DATA

ARHIV DRUŽBOSLOVNIH PODATKOV

Analiziraj podatke! Deli raziskavo! Prispevaj k znanosti!

UPORABI PODATKE

PREDAJ RAZISKAVO

USPOSOBI SE

SPOZNAJ ADP

KAKO DO PODATKOV?

POIŠČI →

REGISTRIRAJ SE

→ ANALIZIRAJ

KAKO PREDATI PODATKE?

EVIDENTIRAJ →

PRIPRAVI

→ PREDAJ

Katalog ADP

Seznam raziskav po:

[Šifri raziskave](#)

[Serijah](#)

[Vsebinskih
področjih](#)

[Dajalcih](#)

[Letu izdelave](#)

[Letu objave](#)

[Avtorjih](#)

[Mednarodnih
raziskavah](#)

Katalog ADP

KATALOG ADP

Datum zadnje spremembe kataloga: 13.10.2022

Za iskanje raziskav v katalogu ADP sta na voljo dve možnost:

- Po katalogu ADP lahko brskate s pomočjo seznamov v meniju na levi
- Za napredno iskanje uporabite orodje [Nesstar](#)

Seznam raziskav po šifri raziskave

ID raziskave	Naslov raziskave, vsebinska področja	Dostop
--------------	--------------------------------------	--------

INFES15

Inovativne oblike bivalnih okolij za starejše ljudi v Sloveniji, 2015

vsebinsko področje: [BIVALNE RAZMERE IN NAČRTOVANJE RABE PROSTORA](#), [BIVALNE RAZMERE IN NAČRTOVANJE RABE PROSTORA](#) - Bivalne razmere, izdelal: UIRS

POSTAR12

Ugotavljanje potreb starejših na območju Mestne občine Ljubljana, 2012

vsebinsko področje: [DRUŽBENA SLOJEVITOST IN SKUPINE](#) - ostareli, [DRUŽBENA SLOJEVITOST IN SKUPINE](#), izdelal: FSD

Podatkovna objava v ADP

Katalog ADP / // infes15

INOVATIVNE OBLIKE BIVALNIH OKOLIJ ZA STAREJŠE LJUDI V SLOVENIJI, 2015

Opis raziskave

Opis podatkov

Spremna gradiva

Pregledovalnik Nesstar

Osnovne informacije o raziskavi

ADP - IDNo: INFES15

DOI: https://doi.org/10.17898/ADP_INFES15_V1

Glavni avtor(ji):

Kerbler, Boštjan
Filipovič Hrast, Maša
Mandič, Srna
Sendi, Richard
Černič Mali, Barbara
Mrzel, Maja

[Ostali \(strokovni\) sodelavci »](#)

Izdela datoteko podatkov:

UIRS - *Urbanistični inštitut RS*

CPDB - *Center za proučevanje družbene blaginje, Fakulteta za družbene vede, Univerza v Ljubljani*

Kraj; datum:

Ljubljana, Slovenija; 2019

Finančna podpora:

Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije

POGOJI UPORABE:

Licenca Creative Commons Priznanje avtorstva + Nekomercialno

OPOMBA: Raziskovalec je predal novo datoteko, v katero je vključil dodatno utež (w2), medtem, ko so ostale spremenljivke ostale nespremenjene. = Researcher deposited a new version of the data file containing additional weight (w2), while all other variables remained unchanged.

 [snemi podatke | opis](#)

 [združen opis raziskave](#)

STATUS RAZISKAVE

4 - Polni opis raziskave in kodima knjiga spremenljivk s polnim besedilom vprašanj.

KATEGORIJA RAZISKAVE

8 - teoretsko ali praktično pomembne raziskave, zapolnjujejo raziskovalno praznino ali imajo široko uporabnost za več praktičnih problemov, imajo dolgoročno vrednost za znanost

Podatkovna objava v ADP

Katalog ADP / / infes15

INOVATIVNE OBLIKE BIVALNIH OKOLIJ ZA STAREJŠE LJUDI V SLOVENIJI, 2015

Opis raziskave Opis podatkov Spremna gradiva Pregledovalnik Nesstar

Gradiva o izvedbi raziskave

1. Kerbler, Boštjan et al. (2015). INFES15 - TELEFONSKA ANKETA: Inovativne oblike bivalnih okolij za starejše ljudi v Sloveniji [Vprašalnik].
2. Arhiv družboslovnih podatkov (2019). INFES15 - Inovativne oblike bivalnih okolij za starejše v Sloveniji, 2015. Sintaksa za šumnike [Datoteka programa v SPSS].

Rezultati raziskave

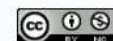
1. Broder, Živa (2015). INFES15 - TELEFONSKA ANKETA: Inovativne oblike bivalnih okolij za starejše ljudi v Sloveniji. Rezultati anketiranja.

Povezane objave

1. Sendi, Richard et al. (2003). Stanovanjske potrebe upokojevcv in drugih starejših oseb.
2. Kerbler, Boštjan et al. (2016). Attachment and satisfaction of elderly people with their housing and living environment = Navezanost starejših ljudi na stanovanje in bivalno okolje in zadovoljstvo z njima.
3. Kerbler, Boštjan in Sendi, Richard (2018). Bivanje starejših v lastniških stanovanjih v Sloveniji.
4. Kerbler, Boštjan in Filipovič Hrast, Maša (2017). Oskrba in pomoč za starejše na domu.
5. Kerbler, Boštjan, Sendi, Richard in Filipovič Hrast, Maša (2017). The relationship of the elderly toward their home and living environment.
6. Filipovič Hrast, Maša et al. (2019). Moving House and Housing Preferences in Older Age in Slovenia.
7. Sendi, Richard, Filipovič Hrast, Maša in Kerbler, Boštjan (2018). Asset-based welfare: is housing equity release a viable option for pensioners in Slovenia.
8. Sendi, Richard, Kerbler, Boštjan in Filipovič Hrast, Maša (2017). Housing as a potential welfare asset during old age: examining the relevance of the notion in the case of Slovenia.
9. Filipovič Hrast, Maša et al. (2016). Moving house in old age and acceptability of different housing options.

POGOJI UPORABE:

Licenca Creative Commons Priznanje avtorstva +
Nekomercialno

OPOMBA: Raziskovalec je predal novo datoteko, v katero je vključil dodatno utež (w2), medtem, ko so ostale spremenljivke ostale nespremenjene. = Researcher deposited a new version of the data file containing additional weight (w2), while all other variables remained unchanged.

 snemi podatke | opis

 združen opis raziskave

STATUS RAZISKAVE

4 - Polni opis raziskave in kodna knjiga spremenljivk s polnim besedilom vprašanj.

KATEGORIJA RAZISKAVE

8 - teoretsko ali praktično pomembne raziskave, zapolnjujejo raziskovalno praznino ali imajo široko uporabnost za več praktičnih problemov, imajo dolgoročno vrednost za znanost.

Spremno gradivo

3 / 14

90%

Spoštovani!

Opravljamo anketo Urbanističnega inštituta Republike Slovenije in Fakultete za družbene vede. Nanaša se na stanovanja in bivanje starejših ljudi v Sloveniji. Anketa je anonimna in traja približno 15 minut. Prosimo vas, če si lahko vzamete čas za sodelovanje v anketi. Vaši odgovori lahko namreč pomembno pripomorejo k temu, da bodo v prihodnje pri načrtovanjih bolj kot doslej upoštewane želje starejših ljudi glede bivanja.

NAJPREJ VAM BOMO ZASTAVILI NEKAJ VPRAŠANJ O VAŠIH BIVALNIH RAZMERAH.

Q1. ALI ŽIVITE ...

- 1 – V LASTNI HIŠI → preskok na vprašanje Q5
- 2 – V LASTNEM STANOVANJU → preskok na vprašanje Q3
- 3 – V NAJEMNEM STANOVANJU
- 4 – V NAJETI HIŠI → po zastavljenem vprašanju Q2 preskok na Q5
- 5 – V NAJETI SOBI
- 6 – V STANOVANJU ALI HIŠI PRI SORODNIKIH, PRIJATELJIH → preskok na vprašanje Q3
- 7 – V POSEBNEM OSKRBOVANEM STANOVANJU ZA STAREJŠE → preskok na vprašanje Q3
- 8 – DRUGO: _____ → preskok na vprašanje Q5
- 9 – ne vem, brez odgovora

Opomba anketarju: Anketar naj si zapomni, ali je anketiranec odgovoril, ali živi v hiši ali stanovanju/sobi. V nadaljevanju naj pri vprašanjih, pri katerih ima navedeno »vaše stanovanje oziroma hiša«, uporabi ustrezen izraz.

Q2. ZA KATERO VRSTO NAJEMA GRE? ALI GRE ZA ...

- 1 – NEPROFITNI NAJEM
- 2 – PROFITNI/ZASEBNI NAJEM
- 3 – ne vem, brez odgovora

Q3. V KATEREM NADSTROPJU ŽIVITE?

- _____ nadstropju
- 99 – ne vem, brez odgovora

Opomba anketarju: Če anketiranec odgovori, da živi v pritličju, naj anketar zapiše 0.

Q4. ALI JE V ZGRADBI DVIGALO?

- 1 – DA
- 2 – NE
- 3 – ne vem, brez odgovora

Q5. KOLIKO KVADRATNIH METROV MERI VAŠE STANOVANJE OZIROMA HIŠA?

- _____ m²
- 999 – ne vem, brez odgovora

Q6. KOLIKŠNO JE ŠTEVILO SOB V STANOVANJU OZIROMA HIŠI?

- _____ sob
- 99 – ne vem, brez odgovora

Opomba anketarju: Po potrebi se doda pojasnilo: Med sobe ne štejemo kuhinje, kopalnice, šrambe in hodnika. Garsonjera se šteje kot pol (0,5) sobe.

Q7. KOLIKO ČLANOV ŠTEJE VAŠE GOSPODINJSTVO, VKLJUČNO Z VAMI?

Q8. V KAKŠNEM GOSPODINJSTVU ŽIVITE? ALI ŽIVITE ...

- 1 – SAMI
- 2 – S PARTNERJEM/PARTNERKO
- 3 – S PARTNERJEM/PARTNERKO IN OTROKI
- 4 – BREZ PARTNERJA/PARTNERKE, VENDAR Z OTROKI
- 5 – V VEČGENERACIJSKI DRUŽINI Z OTROKI IN VNUKI
- 6 – DRUGO: _____
- 7 – ne vem, brez odgovora

Opomba anketarju: Če je anketiranec pri vprašanju Q7 odgovoril, da je v gospodinjstvu ena (1) oseba, mu vprašanja Q8 ni treba zastavljati. Anketar pri vprašanju Q8 avtomatično označi prvi odgovor (1 – živim sam). Če anketiranec pri vprašanju Q7 navede, da živi v gospodinjstvu dve osebi ali več, potem pri vprašanju Q8 prvega odgovora (1 – živim sam) sploh ni treba navajati.

Q9. KOLIKO LET ŽE PREBIVATE V TEM STANOVANJU/HIŠI?

- _____ let
- 99 – ne vem, brez odgovora

Opomba anketarju: Če je manj kot eno leto, se vpiše 1.

Q10. ALI VAŠI NAJBLIŽJI SORODNIKI, NA KATERE SE LAHKO OBRNETE, ČE POTREBUJETE POMOČ, ŽIVIMO ...

- 1 – V ISTEM GOSPODINJSTVU
- 2 – V ISTI ZGRADBI, VENDAR V DRUGEM GOSPODINJSTVU
- 3 – V ISTI SOSESKI OZIROMA VASI
- 4 – DRUGJE – koliko kilometrov so od vas oddaljeni najbližji sorodniki: _____ km
- 5 – NIMAM BLIŽNJIH SORODNIKOV
- 6 – ne vem, brez odgovora

Q11. NAVEDLI VAM BOMO NEKAJ RAZLIČNIH DEJAVNOSTI, OPRAVIL, VI PA ZA VSAKO OD NJIH POVEJTE, ALI PRI OPRAVLJANJU TE DEJAVNOSTI OZIROMA OPRAVILA POTREBUJETE POMOČ, ALI LAHKO TO OPRAVITE SAMI.

(A) OBISKOVANJE DEJAVNOSTI, SREČANJ, HOBLJEV

- 1 – POTREBUJEM POMOČ
- 2 – NE POTREBUJEM POMOČI
- 3 – ne vem, brez odgovora

KDO VAM PRI TEM POMAGA?

- 1 – PARTNER
- 2 – DRUG DRUŽINSKI ČLAN/SORODNIK
- 3 – PRIJATELJ
- 4 – SOSED
- 5 – PONUDNIK STORITEV, ORGANIZACIJA (npr. socialna oskrbovalka, pronažna sestra itd.)
- 6 – NEKDO DRUG
- 7 – ne vem, brez odgovora

(B) ORGANIZIRANJE OBISKOV (NPR. PRI ZDRAVNIKU)

- 1 – POTREBUJEM POMOČ
- 2 – NE POTREBUJEM POMOČI
- 3 – ne vem, brez odgovora

Podatkovna objava v ADP

Kako citiram to RAZISKAVO?

Kerbler, B., Filipovič Hrast, M., Mandič, S., Sendi, R., Černič Mali, B. in Mrzel, M. (2019). *Inovativne oblike bivalnih okolij za starejše ljudi v Sloveniji, 2015* [Podatkovna datoteka]. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Arhiv družboslovnih podatkov. ADP - IDNo: INFES15. https://doi.org/10.17898/ADP_INFES15_V1

COBISS.SI
Cobiss tip: 2.20

Datum prve podatkovne objave: 2019

The screenshot shows the COBISS.SI search results page. At the top, there is a navigation bar with 'Baze podatkov', 'Novo iskanje', 'Moj profil', 'Tema', and 'Pomoč'. Below the navigation bar, the search results are displayed for 'Iskanje > Rezultati (1) > Zadelek'. The main heading is 'VSE knjižnice (vzajemna bibliografsko-kataložna baza podatkov COBIB.SI)'. There are several icons for actions like adding to favorites, sharing, and downloading. The record number '1.' is shown. Below the record number, there are tabs for 'Osnovni podatki' and 'Podrobni podatki'. The main content area displays the record details for 'Inovativne oblike bivalnih okolij za starejše ljudi v Sloveniji [Elektronski vir] : monitoring activities : spremljanje dejavnosti Kerbler, Boštjan Kefo ...'. The details include the author 'Kerbler, Boštjan Kefo | Filipovič Hrast, Maša, 1977- | Mandič, Srna | Sendi, Richard | Černič Mali, Barbara | Mrzel, Maja | Broder, Živa | Uhan, Samo', the title 'Inovativne oblike bivalnih okolij za starejše ljudi v Sloveniji [Elektronski vir] : monitoring activities : spremljanje dejavnosti Kerbler, Boštjan Kefo ...', the publisher 'Založništvo in izdelava - Ljubljana : Fakulteta za družbene vede, Arhiv družboslovnih podatkov, 2018', the language 'slovenski', the COBISS.SI-ID '2872515', and the URL 'http://www.adp.fdv.uni-lj.si/opisi/infes15.xml'. On the right side, there is a 'Išči dalje' section with a dropdown arrow, showing 'Avtor' and 'Teme'.

Katalog podatkov CESSDA

Consortium of European Social Science Data Archives

321 studies found in English from a total of 42551 [About](#) [User Guide](#) [REST API](#)

 DC Data Catalogue

[Filter summary](#) [Reset filters](#) [Clear search](#)

Topic ⓘ

- × Elderly (256)
- × Elderly - Social stratification and groupings (65)

Collection years ⓘ

Country ⓘ

Publisher ⓘ

Results per page: 30 Sort by: Relevance

< 1 2 3 4 ... >

Situation of Old People in North Rhine-Westphalia (Private Households)
DIVO, Frankfurt

Residential and life situation of old people in private households. Topics: Residential furnishings and size of residence; satisfaction with residential area; amount of rent; frequency of contact with the children and other social relations; annual vacation and vacation destination; club membership and offices taken on; attitude to old people's homes; concepts of an old people's home into which one would be willing to move; daily activities; general condition of health and age complaints;...

Read more Study description available in: DE EN Access data

The Social Situation of Older Women Living Alone in Large Cities in the Federal Republic of Germany
*Blume, Otto (Institut für Sozialforschung und Gesellschaftspolitik, Köln);
Nägele, Gerhard (Institut für Sozialforschung und Gesellschaftspolitik, Köln);
Plum, Wolfgang (Institut für Sozialforschung und Gesellschaftspolitik, Köln)*

The housing situation as well as the extent of isolation and loneliness of older women living alone in selected large cities in the FRG. Topics: Housing conditions; residence furnishings; size of residence; rent costs and housing benefit; satisfaction with residence; length and evaluation of life alone; reasons for moves; actual and desired contacts with children and neighbors; evaluation of social contacts; contacts with young people; assistance from friends or family members in household;...

Read more Study description available in: DE EN Access data

<https://datacatalogue.cessda.eu/>

Kaj so podatki?

„Vprašanje ni natančno, podatkov je malo morje, osebne podatke zbrišem. Ne vem, kaj mislite s podatki, verjetno samo izpolnjene vprašalnike?“

Raziskovalni podatki so

PUBLICATIONS AND DATA

... **'digitalno berljivi zapisi o dejstvih**, ki predstavljajo osnovno podlago za znanstveno raziskovanje in ki v okviru znanstvene skupnosti veljajo kot ustrezno sredstvo za preverjanje veljavnosti raziskovalnih spoznanj'.

(Nacionalna strategija odprtega dostopa do znanstvenih objav in raziskovalnih podatkov v Sloveniji 2015-2020)

Kaj so raziskovalni podatki

- ✓ numerični podatki, meritve,
- ✓ rezultati numeričnih modelov,
- ✓ ekonomski modeli,
- ✓ anketni podatki,
- ✓ intervjuji,
- ✓ dnevniški zapisi,
- ✓ delovna poročila,
- ✓ slike,
- ✓ grafi,
- ✓ risbe,
- ✓ besede (besedilni korpus),
- ✓ pisna gradiva,
- ✓ statistični letopisi,
- ✓ popisi prebivalstva,
- ✓ bibliografske podatkovne zbirke,
- ✓ zvočni zapisi,
- ✓ video,
- ✓ programska oprema,
- ✓ strojna oprema,
- ✓ aplikacije,
- ✓ spektri,
- ✓ senzogrami,
- ✓ lidarski podatki,
- ✓ herbariji,
- ✓ zbirke živali,
- ✓ vzorci tkiv ...

Razlikujejo se po:

- nastanku (opazovanje, eksperiment..)
- načinu hrambe (PDF, excel...)
- po prikazu (besedilni, multimedijski...)
- glede na področje, instrument...

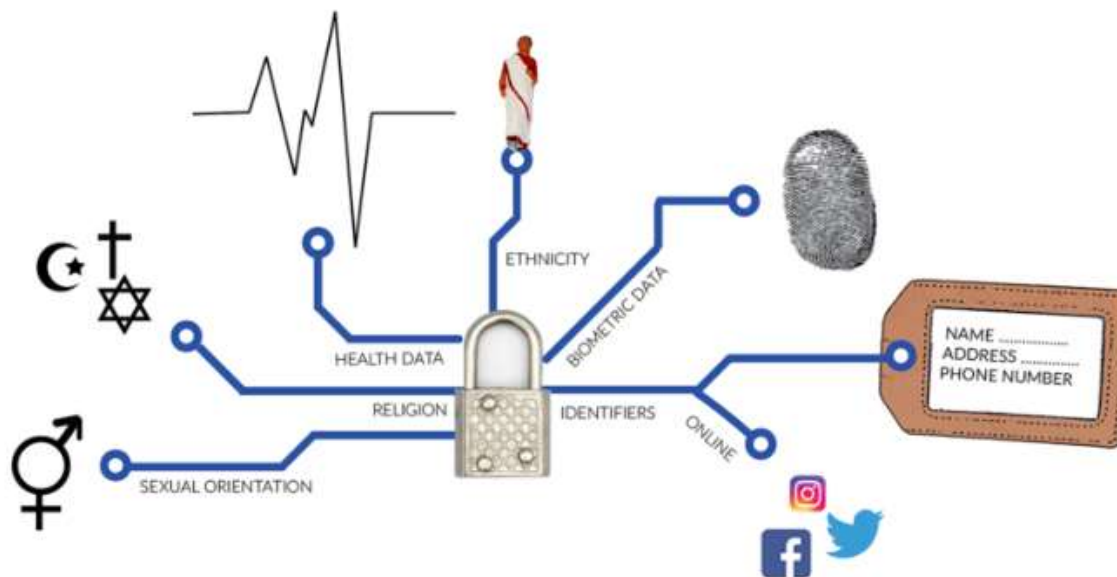
INFORMATION TYPES

Kaj so raziskovalni podatki v družboslovju in ...

	Primeri podatkov	Viri
Družboslovje	<ul style="list-style-type: none">• Javnomenjske raziskave• Ankete• Intervjuji• Množični mediji, družbeni mediji• Laboratorijski poskusi• Terenski poskusi• Zapiski o terenskem delu• Demografski zapisi• Popisi prebivalstva• Volilni zapisi• Ekonomski kazalniki	<p>Ustvarjanje lastnih podatkov Pridobite podatke od drugih raziskovalcev Podatkovni repozitoriji Obstoječi zapisi</p>
Umetnost in humanistika	<ul style="list-style-type: none">• Časopisi• Fotografije, video gradivo• Pisma• dnevniki• Literatura: knjige, članki• Cerkevni zapisi• Sodni zapisi• Zemljevidi• Umetniški artefakti• zgodovinski artefakti	<p>Knjižnice Arhivi Muzeji Javne/korporativne/vladne evidence Podatkovni repozitoriji</p>

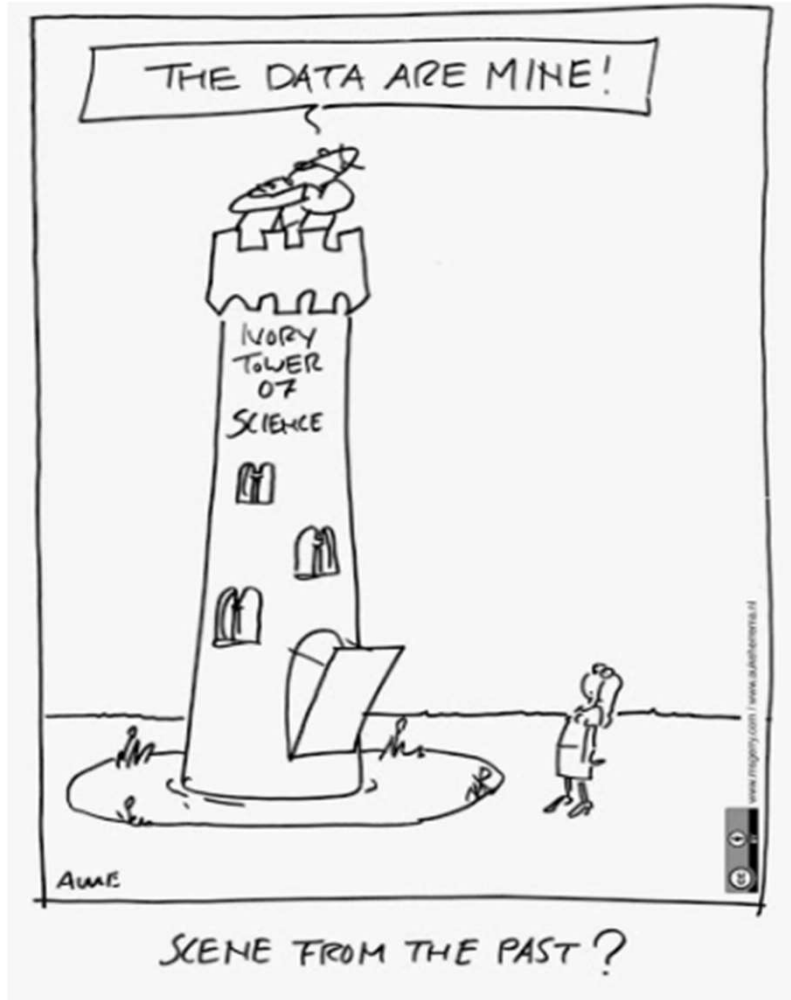
Kaj so odprti podatki

„**Odprti podatki** ([angleško](#) *open data*) so [podatki](#), ki so prosto dostopni ter vsakomur na uporabo in ponovno uporabo ter prerazporejanje brez omejitev [avtorskih pravic](#) in kakršnih koli prepovedi kopiranja in objavljanja.“ (Wikipedija)

Načelo: „odprt, kolikor je mogoče, zaprt, kolikor je nujno“

Stari in znani pomisleki...

Zahteve financerjev

Osnovni Strokovni Analitični

[Sodna praksa](#)

Zakon o znanstvenoraziskovalni in inovacijski dejavnosti (ZZrID)

● [Zakon o znanstvenoraziskovalni in inovacijski dejavnosti \(Uradni list RS, št. 186/21\)](#)

Naslov ang. "Scientific Research and Innovation Activities Act"

Datum sprejetja	18.11.2021	EVA	2017-3330-0062
Datum objave	30.11.2021	EPA	2004VIII
Datum začetka veljavnosti	15.12.2021	SOP	2021-01-3695
Datum začetka uporabe	01.01.2022		

Opozorilo: Besedilo osnovnega predpisa

ZAKON O ZNANSTVENORAZISKOVALNI IN INOVACIJSKI DEJAVNOSTI (ZZrID)

Zahteve financerjev

2. Odprta znanost ter odprti dostop do znanstvenih objav in raziskovalnih podatkov

40. člen (odprta znanost)

(1) Odprta znanost obsega predvsem odprt dostop do raziskovalnih rezultatov, vrednotenje kakovosti in vpliva znanstvenoraziskovalnega dela z uporabo odgovornih metrik ter povezovanje in vključevanje zainteresirane javnosti v raziskovalni proces. Podrobnejše zahteve za izvajanje znanstvenoraziskovalnega dela po načelih odprte znanosti določa vlada ob upoštevanju Znanstvenoraziskovalne in inovacijske strategije Slovenije ter priporočil evropskih raziskovalnih politik. Ukrepi odprte znanosti se opredelijo v akcijskem načrtu, ki ga sprejme vlada.

(2) Vrednotenje in ocenjevanje raziskovalcev, raziskovalnih organizacij, raziskovanih programov in projektov mora spodbujati odprto znanost.

(3) Za sofinanciranje izvajanja ukrepov odprte znanosti lahko ministrstvo, pristojno za znanost, ali ARRS sklepa z izvajalci znanstvenoraziskovalne dejavnosti neposredne pogodbe o sofinanciranju.

41. člen (odprti dostop do znanstvenih objav in raziskovalnih podatkov)

(1) V okviru raziskav, sofinanciranih z javnimi viri najmanj v višini 50 %, mora financer zahtevati, izvajalec znanstvenoraziskovalne dejavnosti pa zagotoviti odprt dostop do vseh recenziranih znanstvenih objav in raziskovalnih podatkov ter drugih rezultatov raziskav. Izvajalec znanstvenoraziskovalne dejavnosti oziroma raziskovalci morajo to obveznost upoštevati tudi pri individualnem upravljanju s pravicami intelektualne lastnine, tako, da si pridržijo ustrezen obseg pravic, potreben za izpolnjevanje obveznosti iz tega odstavka.

(2) Rezultati raziskav, sofinancirani iz javnih virov, morajo biti odprti in dostopni ob upoštevanju omejitev, ki jih nalagajo varstvo intelektualne lastnine, varstvo osebnih podatkov, varnost oseb ali države. Odprti raziskovalni podatki morajo biti objavljeni ali drugače dostopni na način, ki omogoča njihovo najdljivost, dostopnost, interoperabilnost ter vnovično uporabo.

(3) Osebnih podatki iz vsebine raziskav, sofinanciranih z javnimi viri, se lahko naknadno obdelujejo za raziskovalne namene, primerljive začetnim raziskovalnim namenom, ali druge raziskovalne namene v skladu z veljavnimi predpisi, ki urejajo varstvo osebnih podatkov. Če so bili osebni podatki v raziskavi obdelani na podlagi privolitve posameznika, na katerega se nanašajo, se lahko nadalje obdelujejo le, če privolitev vsebuje tudi naknadno obdelavo ali pa to dovoljuje nova privolitev. Pridobljene privolitve mora izvajalec znanstvenoraziskovalne dejavnosti hraniti deset let in so zaradi preverjanja zakonitosti obdelave osebnih podatkov na voljo posamezniku, na katerega se nanašajo osebni podatki, in izvajalcu znanstvenoraziskovalne dejavnosti. Privolitev ni potrebna, kadar gre za obdelavo osebnih podatkov na podlagi zakona, ki ureja varstvo dokumentarnega in arhivskega gradiva ter arhive.

(4) Javna raziskovalna organizacija ali drug pristojen javni zavod lahko kot upravljavec teh podatkov za izvajanje določb prvega, drugega oziroma tretjega odstavka tega člena vzpostavi področna podatkovna središča za raziskovalne podatke v skladu z veljavnimi predpisi, ki urejajo varstvo osebnih podatkov. Upravljavec podatkov mora zagotoviti, da do vsebine podatkov iz podatkovnega področnega središča dostopajo le osebe, ki so upravičene izvajati raziskovanje v skladu s prejšnjim odstavkom.

(5) Podrobnejše zahteve glede priprave znanstvenih objav in raziskovalnih podatkov iz prvega in drugega odstavka tega člena ter roke za zagotovitev odprtega dostopa določa vlada, ob upoštevanju določil iz tretjega odstavka tega člena.

Občansko raziskovanje

I. SPLOŠNE DOLOČBE

2. člen (načela)

(6) Znanstvenoraziskovalna dejavnost temelji na načelih odprte znanosti, kar vključuje zlasti odprt dostop (po načelu odprt, kolikor je mogoče, zaprt, kolikor je nujno) do vseh raziskovalnih rezultatov, ki morajo biti najdljivi, dostopni, interoperabilni in vnovič uporabni, pa tudi uporabo odgovornih metrik za ocenjevanje znanstvenoraziskovalne dejavnosti ter **vključevanje skupnosti in občanske znanosti**.

<http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO7733#>

Kje lahko iščemo priložnosti za sodelovanje?

<https://citizenscience.org/youth-learning/>

Vključevanje javnosti v raziskovanje

Primer

Univerza v Warwicku, Velika Britanija, je leta 2021 ustanovila pan-univerzitetno vozlišče za **vključevanja javnosti v delo univerze:**

- ✓ raziskovalci skupaj z ljudmi ugotovijo in določijo teme raziskovanja glede na potrebe na nekem konkretnem področju
- ✓ ljudje se vključijo v zasnovo raziskave, sodelujejo pri oblikovanju merskega orodja (npr. vprašalnika),
- ✓ pomagajo zbirati podatke na terenu,
- ✓ so v pomoč pri pripravi zbranih podatkov (npr. digitalizacija podatkov – prepis zvočnih intervjujev, vnos v tabele itd.),
- ✓ pomagajo lahko pri analizi podatkov in
- ✓ in tudi pri objavi spoznanj.

[Warwick Institute of Engagement](https://warwick.ac.uk/wie/aboutwie/): poslanstvo inštituta je naučiti zaposlene na univerzi, kako pri raziskovanju sodelovati z ljudmi izven univerze.

Kje vidimo priložnosti sodelovanja?

Uporaba podatkov iz ADP

Delo s podatki iz ADP:

Iskanje, povezovanje in urejanje ter prikazovanje podatkov iz ADP, je lahko v pomoč pri iskanju odgovorov na konkretne potrebe in izzive v danem okolju

Kje vidimo priložnosti sodelovanja?

Preprečiti izgubo podatkov

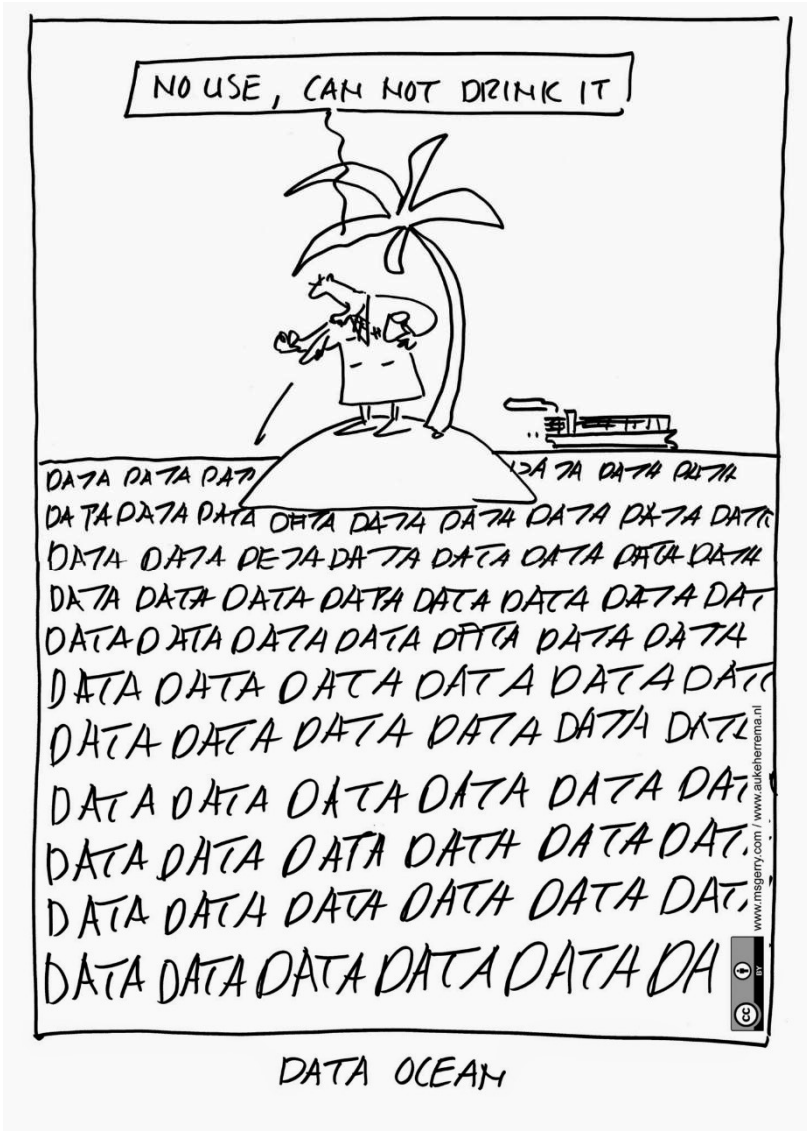

Priprava podatkov za ADP:

Občine, številna društva in angažirani posamezniki zbirajo podatke, ki lahko pomembno prispevajo k razumevanju relevantnih družbenih vprašanj – evidentiranje raziskav, pomoč pri pripravi podatkov za arhiviranje in objavo

Kje vidimo priložnosti sodelovanja?

Oceani podatkov

Sodelovanje pri oblikovanju tematskih zbirk podatkov:

trenutno gradimo zbirke o družbenih vidikih covida-19, o etničnih in migracijskih študijah ter okoljsko zbirko podatkov. Glede na potrebe bi skupaj opredelili relevantno temo in pozvali deležnike k sodelovanju.

Kontakt: sonja.bezjak@fdv.uni-lj.si

Vprašanja

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za družbene vede
Arhiv družboslovnih podatkov
Kardeljeva ploščad 5
1000 Ljubljana

www.adp.fdv.uni-lj.si

arhiv.podatkov@fdv.uni-lj.si

[Arhiv.Druzboslovnih.Podatkov](https://www.facebook.com/Arhiv.Druzboslovnih.Podatkov)

[@ArhivPodatkov](https://twitter.com/ArhivPodatkov)

Univerza v Ljubljani

CESSDA ERIC

SSHOC
social sciences & humanities open cloud

Triple